

ОБРАЗОВАНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ В СФЕРАТА НА ТУРИЗМА

Кръгла маса, Бургас - 24.04.2017 г.

**проф. дхн Николай Денков
министър на образованието и науката**

Обучение в професионално направление „Туризъм“ във висшите училища

- **Обучение на студенти** в направление „Туризъм“ се провежда в **14 висши училища**;
- **Брой обучавани студенти** през втория семестър на 2016/2017 г. – **4 854**.
  - „бакалавър“ – **3 032** студенти в **5** специалности;
  - „професионален бакалавър по ...“ – **1 302** студенти в **7** специалности;
  - „магистър“ след „бакалавър“ – **520** студенти в **11** специалности;
- **Специалности:** „Мениджмънт в туризма“, „Управление на хотелите и ресторантите“, „Културен туризъм“, „Аграрен туризъм“, „Екологичен туризъм“, „Алтернативен туризъм“, „Кетъринг“ и др.

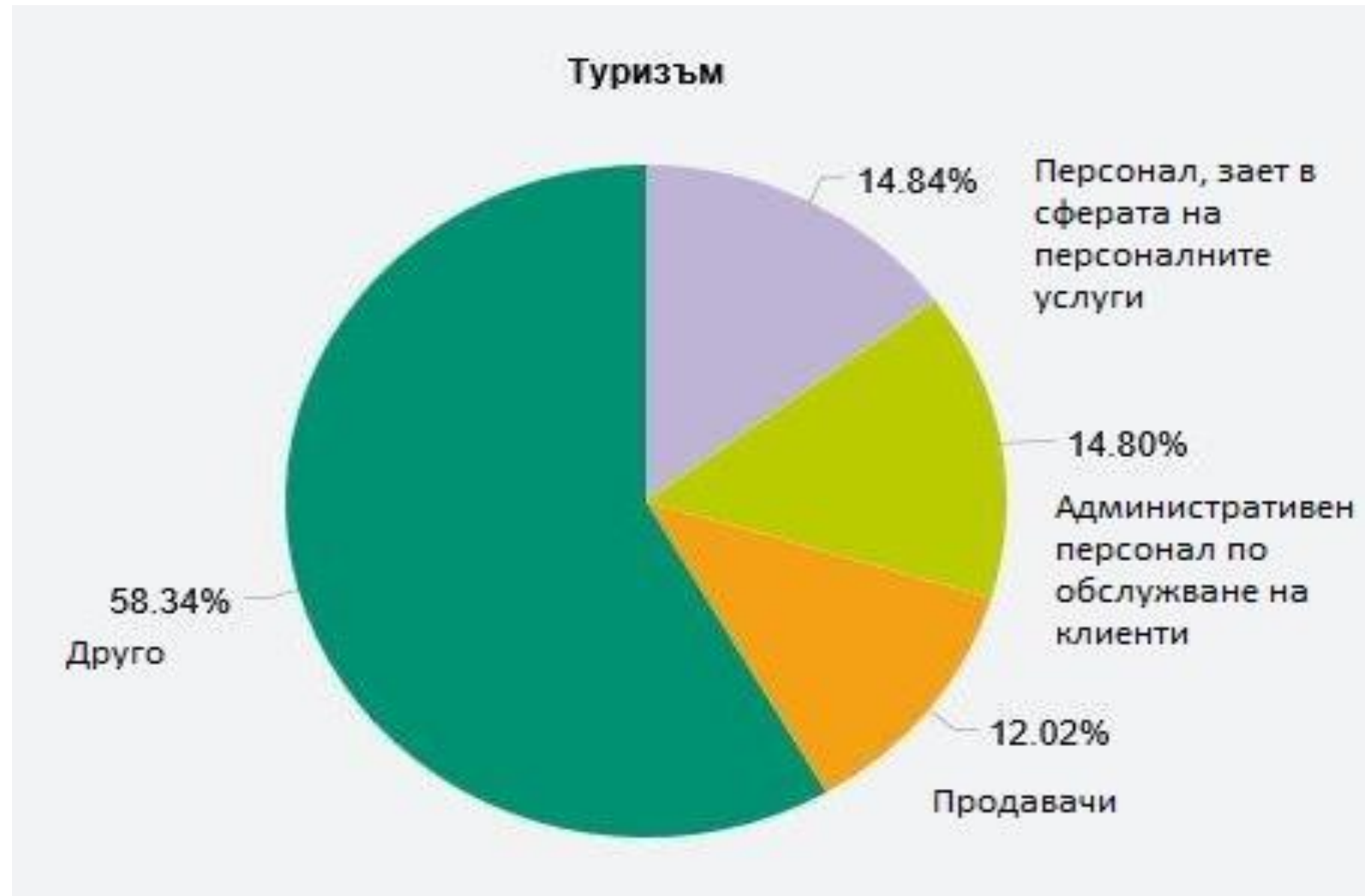
- Данни от НОИ за 2015 г. и Рейтингова система на висшите училища: **приложението** на придобитото висше образование в направление „Туризъм“ е **най-ниско в сравнение с всички други професионални направления (19.7 %)**;
- Най-добре се реализират дипломираните се в СУ „Св. Климент Охридски“ (34% от завършилите), най-слабо - възпитаниците на Колежа по туризъм в Благоевград (10%)

Реализация

Показатели	СУ "Св. Климент Охридски"	Колеж по туризъм - Благоевград
Безработица сред завършилите	2.81 %	4.95 %
Приложение на висшето образование	34.13 %	9.95 %
Осигурителен доход на завършилите	1052 лв.	659 лв.

Реализация по професии и длъжности

Класиране на висшите училища по професионално направление „Туризъм“ за 2016 г.

Висше училище	Приложение на висшето образование %	Общ резултат	Реализация и регионална значимост
СУ "Св. Климент Охридски"	34.13	54.0	50.51
Икономически университет - Варна	17.56	46.0	38.79
Университет по хранителни технологии - Пловдив	25.07	46.0	40.17
ЮЗУ "Неофит Рилски" – Благоевград	25.08	46.0	41.07
Нов български университет – София	25.63	45.0	43.83
Международно висше бизнес училище – Ботевград	16.87	45.0	44.33
Лесотехнически университет – София	17.39	44.0	47.6
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий"	23.6	43.0	39.55
Аграрен университет – Пловдив	17.54	41.0	38.81
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" – Бургас	12.63	37.0	37.75
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"	28.52	37.0	29.74
Висше училище по мениджмънт – Варна	6.85	35.0	23.2
Шуменски университет "Епископ Константин Преславски"	15.27	33.0	33.71
Колеж по туризъм – Благоевград	9.95	27.0	28.09
СРЕДНО:	19.7 % (47 % за всички направления)	41.36	37.37

Делът на работодателите, заявили, че наемат или очакват през следващите 5 години да наемат кадри с висше образование от направление „Туризм“, е само 2 %!

- Туризмът действително отчита потребност от кадри, но не за позиции, изискващи висше образование. Затова усилията ни са насочени към развиване на професионалните гимназии по туризъм.
- В проекта за решение на МС за 2017/2018 г. е определен прием в направление „Туризм“ на 1281 студенти в държавните висши училища, а за частните висши училища – 857 студенти. Това е **общо 2138 студенти** при заявка от национално представителните работодателски организации от **1800 студенти**.

Планиран прием в направление „Туризм“ в държавните висши училища през учебната 2017-2018 г.

Държавни висши училища

№	Висши училища, обучаващи в професионално направление 3.9 Туризм	Общо план-прием (държавна субсидия)	Платено обучение по чл. 9, ал. 3, т. 6, б. "б"
1	Аграрен университет - Пловдив	25	55
2	Великотърновски университет "Св.св. Кирил и Методий"	20	30
3	Икономически университет - Варна	303	170
4	Лесотехнически университет	28	27
5	Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"	24	30
6	Софийски университет "Св. Климент Охридски"	42	15
7	Университет "Професор д-р Асен Златаров" - Бургас	88	170
8	Университет по хранителни технологии - Пловдив	80	-
9	Шуменски университет "Епископ Константин Преславски"	21	30
10	Югозападен университет "Неофит Рилски"	63	60
Общо:		694	587
Общ брой държавна субсидия + платено обучение:		1281	

Планиран прием в направление „Туризм“ в частните висши училища през учебната 2017-2018 г.

Частни висши училища

№	Висши училища, обучаващи в професионално направление 3.9 Туризм	Общо план-прием
1	Висше училище по мениджмънт - Варна	75
2	Колеж по туризъм - Благоевград	150
3	Международно висше бизнес училище - Ботевград	405
4	Нов български университет	227
Общо:		857

Професионално образование в средните училища

- Обучение на **ученици** в професионални направления 811 „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг“ и 812 „Пътувания, туризъм и свободно време“ се извършва в **112 училища** (85 професионални гимназии, 25 средни училища и 2 училища за деца с увреден слух);
- Броят на учениците в тези направления е **19 526** към 09.02.2017 г.
- Обучението е за придобиване на **първа, втора, трета и четвърта степен** на професионална квалификация (СПК) от направление „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг“ и за придобиване на **трета степен** на професионална квалификация от направление „Пътувания, туризъм и свободно време“

Ученици в направление, „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг“ за учебната 2016/2017 г.

Код на професия	професия	Код на специалност	специалност	Брой училища	Брой ученици 9 - 12 клас
726010	Изпълнител на термални процедури	7260101	Извършване на термални процедури в балнеологични и други възстановителни центрове	4	98
811010	Хотелиер	8110101	Организация на хотелиерството	32	2673
		8110103	Организация на дейностите в места за настаняване	2	88
811020	Администратор в хотелиерството	8110201	Организация на обслужването в хотелиерството	13	651
811030	Камериер	8110301	Камериер	1	46
811040	Портиер-пиколо	8110401	Хотелиерство	1	25
811060	Ресторантьор	8110602	Производство и обслужване в заведенията за хранене и развлечения	32	2852
		8110603	Кетъринг	34	3436
811070	Готвач	8110701	Производство на кулинарни изделия и напитки	67	4865
811080	Сервитьор-барман	8110801	Обслужване на заведения в обществено хранене	6	136
811090	Работник в заведенията за хранене и развлечения	8110901	Работник в производството на кулинарни изделия в заведенията за хранене и развлечения	34	465
		8110902	Работник в обслужване на заведения за хранене и развлечения	4	38

15 373

Пътувания, туризъм и свободно време

Код на професия	професия	Код на специалност	специалност	Брой училища	Брой ученици 9 – 12 клас
812010	Организатор на туристическа агентска дейност	8120101	Организация на туризма и свободното време	27	1777
		8120102	Селски туризъм	12	624
812020	Планински водач	8120201	Туризъм	2	65
812030	Екскурзовод	8120302	Екскурзоводско обслужване	11	679
812040	Аниматор в туризма	8120402	Туристическа анимация	10	317
813010	Помощник-инструктор по спортно-туристическа дейност	8130101	Спортно-туристическа дейност	1	13

3475

Реализира се прием по всички специалности, като се покрива почти целият спектър на длъжности в сектора

Разпределение на учениците в професионални паралелки за учебната 2016/2017 г.

	Код на професия	професия	Брой училища	Брой ученици 9 – 12 клас
1	523050	Техник на компютърни системи	59	7824
2	345120	Икономист	67	7032
3	811060	Ресторантьор	48	6288
4	525010	Техник по транспортна техника	53	5199
5	811070	Готвач	67	4865
6	522010	Електротехник	62	4351
7	582010	Строителен техник	24	3981
8	813100	Помощник - треньор	24	3551
9	482010	Икономист - информатик	40	3531
10	481020	Системен програмист	23	3095
11	343010	Финансист	27	3081
12	811010	Хотелиер	33	2761
13	344030	Оперативен счетоводител	27	2752
14	621060	Фермер	34	2508
14	214010	Дизайнер	34	2470
16	812010	Организатор на туристическа агентска дейност	38	2401

В училищата обучение се осъществява по 152 специалности от професии, като част от най-желаните от учениците са част от професиите в областта на туризма
Годишно завършват своето обучение около 4000 ученици

Проект „Домино“

- Реализиран прием за дуално обучение по професия „Готвач“ в Добрич, Бургас, Перник и Стара Загора по проект „**ДОМИНО**“. Съвместно с представители на бизнеса са разработени квалификационният профил на професията, учебният план и учебните програми.
- Предстои разработване на нови типови учебни планове и учебни програми по всички професии и специалности във връзка с новата образователна структура.

Основни заключения

- Има сериозен **излишък на студенти** в областта на туризма, които не намират реализация на висшето си образование.
- Има **недостиг на кадри със средно професионално образование.**
- Има възможности за **повишаване качеството** на средното и висше образование в тази област.
- Подходящи форми са **дуалната система** на обучение и **професионалните колежи** с участието на бизнеса, университетите и ЦПО.